

RAT "Estonia" kunstinõukogu koosolek

12. nov. 1960. a. kell 15.08

Päevakord: 1. Lavastuse "Tõrkosa taltsutus" arutlus

2. H. Sõbra ja Randeli uue opereti läbikuulamine.

Sm. Hammer avab koosoleku. Asutakse päevakorra 1. punkti arutlusele.

Sm. Sarap - Seda lavastust võib vaadata suure naudinguga.

S. Mägi on leidnud väga huvitava stiili sellele lavastusele. Kõigis karakterites läbib huumorijoon, kuid see on alguses, hiljem kaob see huumor (ma mõtlen siin Kärvetit ja Gurjevit) ja muutub isegi raskepäraseks. Puudub sädelevus rütmis ja kõnnakus. Oleks tulnud näha seda lavastust rohkem prantsusepärasemalt. Suuremat kontrastsust tahaks näha P. Padrikus, alul õrnevad lillekest ja hiljem jällegi suuremat isevalitsejate. See on tore lavastus, kuid tahaks näha suuremat teravmeelsust, mis tooks kasu kogu lavastusele.

Sm. Randel - Ei saa olla rahul eelkõneleja arvamustega. Kas see lavastus on shakespearlik või mõne teise, selleks on tehtud juba tööd samade lavastajate poolt. Kuid koomikat oli vähe. Katariina - loopimismoment jätab kunstliku mulje. I vaatuses puudub tugev viha mulje, mille asemele asub leebus. Sama mulje on ka sm. T. Kuusiku juures. Muide on ta igati sobiv ja küllaltki nooruslik. Katariinaga "mängides" peaks Kuusik rohkem mõnu tundma. Artistidel annab suuresti tunda diktsiooni puudulikkus. Kärvetil on lõngase kõnnak. Üldmuljena - oleks võinud olla rohkem särtsu ja temperamenti peaosaliste juures. Tundub, nagu ei oleks veel lavaküps.

Sm. R. Kursk - koomilistes ooperites on tempod väga kiired. Rütmiselt on see ooper väga kirev ja keeruline, mis nõudis näitlejailt dirigendi jälgimist. Dirigendi jälgimine aga takerdab lavalist liikumist. Sellest siis tingitud lavastuse näilik ebaküpsus.

Sm. Randel - lavastus kui tervik on õnnestunud. Stiililiselt välja peetud kuni lõpuni. Meie ei tohi unustada, mis stiilis on ta ülesehitus. Koomilisus ei ole selle ooperi eesmärk, vaid eesmärk on kahe noore inimese armastus ja pahede kõrvaldamine. Mis puutub karakteritesse, siis Katariina suhtes ei ole õige nõudmine, et tulla teravalt Katariinas esile tema tõrksust. Põhiliselt oli Katariina väga leebe, kuid ta teeskles tõrksust. Ei ole mõeldav, et ta ainult viimasel minutil muudab oma meelt nii suure kontrastsusega. Sm. Kuusiku juures on ka väga selgelt välja toodud tema taotlus. Mis aga soovida jätab, see on koori liikuvus. Koor peab kehastama aadlikku, kuid need liikuvad olevused jätavad niisuguse mulje, et kui neil oleks olnud pükstel taskud, siis oleks neil käed ilmtingimata vedelenud taskutes, mis aga tolleaegsel intelligentsil täielikult puudus. Koorilt tahaks näha elavust, mitte aga surumatajaid pulmapeol.

Sm. Ojamaa - lavastus ei ole stiilipuhas. Oleks vaja just stiilipuhtust eriti pulmasteenis. Sädelevusest jääb puudu. Liikumise puudulikkus, mis tõmbab suuresti tagasi lavastuse häädusest. Ajajooksul võib olla puhastatakse neist lünkadest, kuid tahaks kaotada seesugused lüngad juba ees, et lavastus võiks pakkuda publikule täit naudingut.

Sm. Ivalo - Selle ooperiga on teater ostnud välja ühe vekslid, mis tõenäoliselt peaks kujunema RAT "Estonias" üheks suursaavutuseks. Selle ooperiga tekib mul lõpetamatuse mulje, s.o. sisemises intoneerimises. Belnevate sõnavõtude põhjal näib, et teos ei ole veel küps, et lavastaja ei ole suutnud viia osatäitjaid lõpuni oma osadesse. Siin ei ole küsimus mitte ainult vanustega, vaid karakteritega. Katariina räägib, et tema tõrksus on tema enda-kaitse. Petrucio on aga väga tugev mees, on kaks võrdelist mängu. Niipea kui ühes nõrgeneb aste tekib langus

saalis. Operis on lahendus, et mõlemad annavad alla. Puudub sool. Osatäitjatest: Taust rahuldab vokaalne külg, kui see ei ole põhjustatud musikaalsest jülginisest. Sama maksab ka teistes osalistesse. Juurde anda on vaja Katariinala eredat kuju.

Kuusikul on vaja anda vaba mehisust, arvestamat ümbrust. Sarnaselt aga lõpptulemuses ei saa mitte üksteisesse armuda.

Padriku osas puudub alul õrnus ja armsus.

Kosilastes - Kärvetil on olemas humoristlikku joont, kuid on jäetud kasvatamata.

Gurjev - lõpul peaks *tulvõli* all oleks rohke välja tooma. Siin peab olema arenemine väga range. Massistseenis tundub, et inimesed peavad olema rohkem aadlikud. Lavastajal teha massidega tööd. Mängivad isegi kannud ja varjud, kuid ei mängi mass. Sellel operil peaks olema võimalust kõigil mängida. Võiks soovitada tehnilistes küsimustes rohkem jälgida lavapilte, varjude probleem kõrvaldada. On publikule nähtav lavatagune näitlejate tegevus.

Sm. Lauter - 1/4-tunniline hilinemine on ainukordne, mida mitte ei või lubada tulevikus.

Kas H. Schüts peab jalutama üle dirigendi puldi. Kas on see traditsioon?

Üldiselt on saanud positiivse hinnangu. Kõik head alged on olemas. Kohati on jõudnud keskkoha aga vekslid väljaostmiseks puudub raha - me tunneme *jettuse naam* alguses on Mägi'l üks mõte, et Shakespeare'i ajal on näitlejad laval, mil ootavad sisseastet; arusaamatu, miks ootavad 6 budda kuju ja korruga lähevad lahti. Kardan, et leidub minusarnaseid rumalaid. Tahaks kohe selgust alguses. Ei ole loogiliselt lõpule viidud. Ei saa kätte, mispeale see meid viib või juhib - puudub. Väikesed misantstseenid Pärn - neab oma saatust - ainult sõnu üteldes, mis jäävad arusaamatuks. See ei ole akvarell, vaid õlimaal. Selles õlimaalis on, aga üksikuid värve, mis on pintseliga

peale pandud. On juures jõu lõhn, kuid puudub kergus. See on koomiline ooper, kuid see ei pea olema ainult nali, vaid ta on siiski ooper. Eriti viimases vaatuses on tehtud palju parandusi. Koomikat võib rohkem olla, ootamatuses. Neid tahaks rohkem näha. Mägil on väga palju huvitavaid mõtteis, kuid siin ja seal võiks neid rohkem olla. On tunda veel kinniseid olekuid, millest on kahju. Sm. Raudsepp peaks pidama selgemalt fanfaari vahet proloogis. Sm. Gurjev võiks alul olla agressiivsem ja viimases väga talleke.

Koori reageeringud peaksid olema suuremad, markantsemad, mida ka see teos lubab. Koor mõjub väga pastelliliselt. Markantsused tempereerida. Selgus - see häda on kõikjal. Tahaks näha üksikutes punktides selgust. Asi on paranenud. Et üksikutel juhtudel on diktsiooni selgus olemas, peab nõudma kõikjal selgust mitte forsseerimist - diktsioonist. Peab alustama tööd juba algusest lõpuni õigetes rööbastes. Sm. Renteri ja Mägi valine vorm - dekoratsioon (3 sinki, ^{on suurepärase} sgabas ja tuli, lilled viimases vaatuses) ja kunst. Tahaks siis ka väärad asjad kõrvaldada, et jõuaks lavastus täisverelisele tuksumisele.

Sm. Senta O ts - imetlèn kogu südamest, et lavastaja ja tege-
laskond on suutnud kahe kolme nädalaga saavutada niisuguse
taseme. Me libiseme üle eelloost, kuid me peame arvestama
kõike seda ettevalmistust, mis 3 nädalaga õpiti käesolevas
ajastus, siis aga lükati lavastus ümber ja nõuti vana ajas-
tusse. Võib õnne soovida, et see tänane tagajärg on sel-
lelgi tasemel.

Sm. I v a l o - sm. Otsaga ei saa nõustuda, nagu oleks minu sõna-
võtt olnud etteheide tegelastele, see on heasoovlik, et
olla abiks ja teejuhiks näitlejaile ja lavastajale.

Sm. Plees: mul on kahju, et lavastus ei läinud algusest peale kohe nii, nagu ta oli mõeldud. Kuusik oli väga tore. Otto andis väga toreda kuju. Raukas jäi Don Juani raamidesse.

Mõningates kohtades võiks orkester tagasi tõmmata, mis oleks kasuks diktsioonile. Inimesed kooris on samad kujud nagu nad on koridoris. Koorile peab andma näpunäiteid liikumises ja kujudes.

sm. KURSK: mitmeid kordi toonitatakse meeldetulekus sellest või sellest ooperist, kuid ka muusikas on kokkumontaaž. Kärped sm. Raudsepaga on ^{sellele} muusikale tulnud kasuks. Kuidas autor ise suhtub sellesse, ei tea, kuid võiks selle lavastuse kaasa võtta Moskvasse ja just selles koosseisus ja just meie ^{ette keelde} keeles, kuna sääl sisu tuntakse. Teatrile on saadud võitu selle lavastusega.

Sm. Gurjev - sm. Lauterit mitte tundes võiks arvata, et ooperilt ei lenda sõnad saali. Meie teatri akustika puudusi peaks tundma kõige paremini sm. Lauter. Oleks juba aeg muuta. Ei forsseerita mitte sellepärast, et tahetakse tõsta häält, vaid siin on süüdi ka akustika. Kui on võimu, siis teha akustika proove ja jätkata seda ^{1961a}, mis jäi kunagi ~~1961~~ a. pooleli. Ei ole aus naeruvääristada näitlejate diktsiooni, kui on teada õiged põhjused.

Sm. Lauter: kostüümid korduvad, see ei ole nii hirmus. Alul üks kontseptsioon ja hiljem teine. Ei tahaks, et see variant jääks soiku, mis oli varemalt mõeldud. (Sm. Gurjevile) Anna mulle andeks, kui solvasin soliste, kuid kuidas saan Gavrilkinist aru aga mitte